

Kari Korvanen, toimitusjohtaja
Heliflite Oy
 Lentoasema
 99600 SODANKYLÄ
 Puhelin: 0400 – 970 130
 Sähköposti: kari.korvanen@heliflite.fi

KANNANOTTO
 Rajavartiolain muutosesitys

30.12.2013

Sisäasiainministeriö
 Rajavartio-osasto

KANNANOTTO RAJAVARTIOLAIN MUUTOSESITYKSEEN KOHTAAN 26 §

Viite:

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle 14.3.2013 rajavartiointia koskevan lainsäädännön sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kyseinen esitysluonnoksen kohta 26 §:

Pelastustoimintaan, sairaankuljetuksiin ja ensihoitoon osallistuminen. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan rajavartiolaitos voisi suorittaa terveydenhuoltolain mukaista ensihoitoa sen mukaan kuin siitä sovitaan erikseen. Rajavartiolaitos voisi sopia ensihoitoon osallistumisesta sairaanhoitopiirien kanssa rajavartiolaitoksen resurssien ja tehtävien vaativuuden mukaisesti. Lähinnä kyseeseen tulee ensivasteyksikkönä toimiminen harvaan asutulla alueella ja saaristossa sekä rajavartiolaitoksen helikopteriyksikön osallistuminen perustasoiseen ensihoitoon harvaan asutulla alueella ja saaristossa. Osallistumisesta, kalustosta, henkilöstöstä ja ammattitaidon ylläpidosta sovitaan alueellisesti sairaanhoitopiirien kanssa.

Tämän kannanoton laatija on Heliflite Oy, joka on lappilainen helikopterioperaattori. Yhtiön pääliiketoiminta on Sodankylän lentokentältä tapahtuva pelastus- ja lääkintähelikopteripalveluiden tuottaminen lapin alueella. Yhtiö on tuottanut näitä palveluita yhtäjaksoisesti sopimuksensa mukaisesti Lapin Pelastushelikopterin Tuki ry:lle vuodesta 2000 asti. Yhtiöllä on vaadittavat toimiluvat tähän toimintaan ja lentotoimintaa valvoo Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi.

Heliflite Oy haluaa tuoda lain valmisteluun näkemyksensä, jonka mukaan nyt suunniteltu rajavartiolaitoksen helikopteriyksikön (RVL) osallistuminen perustasoiseen ensihoitoon harvaan asutulla alueella ei ole mahdollista muutosesityksessä esitetyllä tavalla.

Asiaan liittyy useita tekijöitä, joista kukin erikseen voi olla suunnitellun toiminnan este:

1. **HEMS –toiminnan tunnusmerkkien täyttyminen.** Lääkinnällinen helikopteritoiminta on erikseen säädelty kansallisesti ja EU -asetuksella HEMS –toiminnaksi (Helicopter Emergency Medical Services), jota Suomessa valvoo Euroopan Lentoturvallisuusviraston (EASA) Suomen toimeenpaneva viranomainen Trafi. Tällä on haluttu varmistaa yhtenäiset toimintaa säätelevät turvallisuusnormit, joita noudattamalla voidaan saavuttaa EU –tasolla määritellyt hyväksytyt toiminnalliset riskit. Lain muutosesityksessä esitelty RVL:n lentotoimintamuoto täyttää Trafin päätöksen Dnro: 50/48/2006 määritelmän mukaisen HEMS –toiminnan tunnusmerkit, jossa hätäkeskus välittää kiireellisen sairaankuljetus- ja ensihoitotehtävän RVL:lle ja hälytyksessä on mukana kiireellisyysluokka A,B tai C. RVL kiistää suorittavansa HEMS –toimintaa ja siitäkin huolimatta suorittaa virka-apupyynnönä säännöllisesti näitä HEMS –toiminnan tunnusmerkit täyttäviä hätäkeskuksen välittämiä kiireellisiä sairaankuljetus- ja ensihoitotehtäviä, joissa on kiireellisyysluokka A,B tai C. Tämä loukkaa elinkeinonharjoittajan yhdenvertaisuutta ja

asettaa yksityisen helikopterioperaattorin eriarvoiseen asemaan suhteessa RVL:n toimintaan ja haittaa lento-operaattorin ammatin harjoittamista harvaan asutulla alueella. RVL:llä ei HEMS –hyväksyntää ole, eikä sen helikopteritoiminta kaikilta osin täytä HEMS -hyväksynnän ehtona olevia vaatimuksia. Heliflite Oy:llä on Trafin myöntämä hyväksyntä HEMS –toimintaa varten.

2. **Liiketoiminnan tunnusmerkkien täyttyminen.** Mikäli lentotoiminta on vastikkeellista ja asiakkaan välisen sopimuksen nojalla harjoitettua toimintaa, jossa asiakas ei valvo lentotoiminnan harjoittajaa, voi kyseessä olla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja EU-asetuksen 965/2012 määrittelemä ansiolentotoiminta. Tähän Kelan korvaamaan sairaankuljetukseen liittyvät lentomäärät ovat merkittäviä ja näin valtion kalustolla toteutettuina yksikköhinnaltaan (lentotuntihinta) huomattavan kalliita. Vuoden 2012 Kelan maksamat helikopterikorvaukset ovat olleet n. 2,4 miljoonaa €, joista Lapin tehtävien osuus on ollut ainakin 0,5 miljoonaa €. Saamamme tiedon mukaan nämä kustannukset ovat syntyneet pääosin RVL:n helikopterilentojen osalta. Kelan korvaamat helikopterikustannukset ovat nousseet valtakunnallisesti vuodesta 2010 vuoteen 2012 yli 1 miljoona €.
3. **Elinkeinoharjoittajan ammatinharjoittamisen haittaamiseen osallistuminen.** Voi syntyä tilanne, jossa valtio osallistuu kilpailuttamattoman toiminnan hankintaan ja yksityisen elinkeinoharjoittajan syrjimiseen toimialalla, joka on erikseen asetustasolla määritelty kaupallisen lentoyhtiön toiminnaksi. Tämä lakimuutosesitys toteutuessaan mahdollistaa myös tilanteen, jossa elinkeinoharjoittaja joutuu mahdottomaan tilanteeseen saamatta enää mahdollisuutta harjoittaa ammattiaan, jota on tehnyt vuodesta 2000 asti harvaanasutulla alueella. Valtion kalustolla suoritettu helikopteritoiminta maa-alueilla ei miltään osin saa vääristää helikopteriyhtiön yritystoiminnan harjoittamisen edellytyksiä eikä kilpailla samalla alalla elinkeinoaan harjoittavien kaupallisten lentoyhtiöiden kanssa.

Yhteenveto

Esitetyn muutosesityksen vaikutukset kohdistuvat suoraan elinkeinoaan harjoittaviin kaupallisiin helikopteriyhtiöihin haitaten heidän yritystoiminnan harjoittamisen edellytyksiä sekä asettaen heidät epäoikeudenmukaiseen ja vääristyneeseen tilanteeseen joutuessaan kilpailemaan RVL:n kanssa työtehtävistä tai jopa ilman kilpailutusta menettämään työtehtävänsä. RVL:n helikopteritoiminta ei täytä kaupalliselta yhtiöltä vaadittavia HEMS –toiminnan turvallisuusvaatimuksia ja on yksikköhinnaltaan (lentotuntihinta) kaupallista helikopteritoimintaa kalliimpaa.

Pelastus- ja ensihoitotehtävissä maa-alueella valtion helikopterikaluston käyttö tulee rajata tilapäiseen ja kertaluonteiseen tukitoimintaan tilanteessa, jossa muuta helikopterikalustoa ei ole saatavissa.

Heliflite Oy pyytää Rajavartiolaistosta ensitilassa tiedottamaan Lapin sairaanhoitopiiriä ja muita mahdollisia yhteistyökumppaneita kyseisestä asiasta niin, että ei synny sellaista virheellistä kuvaa, että HEMS –lentotoiminta tai kaupallinen muu lentotoiminta olisi RVL:n toimesta mahdollista tilanteessa, jossa muuta elinkeinoharjoittajan kaupallista ilmakuljetuspalvelua on tarjolla. Samoin pyydämme yhteistyössänne tarkentamaan toimintaanne tapauskohtaisissa, kertaluonteisissa virka-aputilanteissa vastaamaan yleistä virka-apuohjeistusta.

Olemme jatkossakin mielellämme mukana kehittämässä pelastus- ja lääkintähelikopteritoiminnan edellytyksiä harvaan asutulla alueella Suomessa.

Yhteistyöterveisin,
Kari Korvanen